

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se pri-
mesc. — Manuscrisurile nu se
retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele:

HEROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfild & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf. Anton Ooppelik.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsebet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o coloană
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
fă și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIV.

GAZETA iese în fiecare zi.
Abonamente pentru ANSTRO-UNGARIA:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țara și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru BRAȘOV
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dăruț în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei
luni 6 corone. — Un esemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 282.

Brașov, Vineri 21 Decembrie.

1901.

Felicitări de anul nou.

(a) Partidul liberal dela putere a introdus de-o lungă serie de ani obiceiul felicitărilor corporative la anul nou.

Membrii partidului liberal s'au adunat și în acest an și s'au prezentat pe rând la președintele partidului, la ministrul-președinte și pe urmă la președintele dietei.

În discursurile de felicitare s'au făcut enunțuri mai mult sau puțin importante, tot așa și în discursurile, pe cari le-au rostit cei felicitaiți, drept răspuns la omagiile deputaților.

Multe frase convenționale, multe afirmațiuni bombastice s'au auzit și de astă-dată, și din o parte și din alta.

Tăria partidului liberal, eșit din ultimele alegeri ca expresiunea nefalsificată a voinței poporului, unitatea tendințelor întru consolidarea patriei și a națiunii maghiare și alte enunțuri banale vorbite și scrise cu toate ocaziunile de matadorii politicii dominante, au eșit în relief și cu această ocaziune.

Nu se poate tăgădui însă, că o ușoară umbră de îngrijire încă s'a manifestat de astă dată, mai ales în ceea ce privește situațiunea economică a țării, care numai prosperă nu se poate numi.

Situațiunea economică a tuturor statelor este precară din cauza crizei generale, ce domnesce pretutindena, dar situațiunea economică a Ungariei este și mai gravă, din cauza, că raporturile comune, ce le are cu Austria, nici acuma nu sunt limpede.

Acest lucru l'a relevat în discursul său de felicitare contele Andrassy Gyula, asigurând pe ministrul președinte de sprijinul partidu-

lui liberal în regularea acelor rap-
porturi.

Partidul liberal—dise Andrassy — este pentru teritoriul vamal comun și nu va refusa a sta la o tocmelă echitabilă cu Austria, însă din interesele vitale ale țării nu poate sacrifica nimica. La o tocmelă rea nu putem sta de vorbă și nici interesele mai înalte ale monarhiei nu pot cere dela Ungaria asemenea sacrificii, căci dacă Ungaria ar fi săracă și nemulțumită, autoritatea întregii monarhii ar suferi în Europa.

Ministrul președinte Szell răspundând la discursul lui Andrassy recapitulază triumfurile electorale ale partidului liberal și este vesel a constata, că nici castelele aeriene zgrăvite de partidele adverse, nici tendințele reacționare n'au putut abate majoritatea națiunii dela calea liberalismului.

După părerea lui Szell „statul maghiar unitar“ numai pe temelia sigură a liberalismului se poate clădi.

Situațiunea economică este gravă. Acesta o recunoșce și ministrul-președinte. Vina însă nu este pe partea Ungariei, că regularea afacerilor cu Austria nici astăzi nu este definitivă. A sosit însă timpul suprem pentru regularea acestor afaceri. Nisuița guvernului va fi stabilirea unei înțelegeri echitabile pe baza teritoriului vamal comun.

Asupra popórelor nemaghiare, cari formeză grosul populației în Ungaria, nu s'a pronunțat nici cu această ocaziune nici un cuvânt. Pe hârtie dór — vorba lui Bartha — „unitatea națiunii“ este realizată și atâta le este suficient marilor bărbați de stat ai Ungariei.

Că milioanele de cetățeni contribuabili nemaghiari trăiesc și cer să li-se respecte limba, cultura etc. această este o chestiune bagatelă, asu-

pra căreia își pot permite luxul, să treacă cu tăcerea membrii corpurilor legiuitoare.

De atâtea ori am vădit deja manifestațiile de anul nou ale partidului dela putere. De atâtea ori am constatat „conjurațiunea tăcerii“, de câte ori s'au făcut enunțuri asupra nevoilor țării, și totuși nu ne putem obicinui cu această tăcere.

Pentru-că ori cât de frumoșe ar fi discursurile despre preținsele triumfuri electorale ale partidului liberal, adevărul este totuși cu desăvârșire contrar, că acele triumfuri sunt numai nise iluzii, cu cari se înșelă pe sine înșiși.

Nisuițe absurde.

Între cei cari s'au înrolat în tabăra combatanților pentru „ideia de stat maghiar“ și pentru „cultura maghiară unitară“, de sigur contele Apponyi nu este cel din urmă. De când acest „meltosagos“ a ajuns să fie presidentul dietei din Pesta, prin urmare nu mai poate rosti discursuri chilometrice în parlament despre „misiunea culturală“ a nației maghiare, se scoboră jos la ai săi, ca să-și desfășoare ideile ce-l muncesc și să arate, care este problema „nației alcătuitoare aici la porțile Orientului.

În 30 Decembrie n. s'a ținut în sala casei comitatului din Pojun adunarea generală a așa disei „közömvölösi egylet (un fel de „Kulturregylet“, — și reuniune de maghiarizare). Adunarea l'a ales pe contele Apponyi de președinte al reuniunii și din privilegiul acesta el a rostit un lung discurs, pe care îl vom schița și noi.

Contele Apponyi, după o scurtă introducere, spune, că reuniunile de cultură maghiare au în totă țera mari probleme de rezolvit. Face însă îndată ciudata afirmare, că „atunci, când servim cultura maghiară și unitatea de stat maghiar, servim în primul rând interesele cetățenilor nemaghiari.“

După absurditatea această oratorul spune că „despre o cultură națională numai atunci

se poate vorbi, când munca spirituală a tuturor cetățenilor... se va concentra spre un scop plănuit sistematic, ér un scop ca acesta în Ungaria nu poate fi altul, decât cultura națională maghiară“.

Va se dică o singură cultură ar ave îndreptățire în țera această, — cultura maghiară, și cu mijlocele acestei culturi ar fi chemați Maghiarii „de a-și implini misiunea lor, care privește într-aga omenime“ — așa dicte Apponyi — și cu întrebunțarea acestor mijloce trebuie, ca ei să creeze o fortăreță față cu tot felul de încercări ale Orientului agresiv.

Pentru-ca laicii să fie și mai în olar asupra vederilor „meltosagos“-ului și asupra nisuițelor veritabile ale campionilor „culturei naționale maghiare“, ne spune îndată, că problema ce s'au propus a-o deslega, n'o pot îndeplini decât ca „națiune unitară“, — ér noi și cu noi diupreună toate celelalte națiuni nemaghiare scim foarte bine, ce înseamnă „națiune unitară“ în țerele acestea. Mai ciudat însă este, că contele Apponyi ține ca orbul de gard la afirmarea cutezată, ce a făcut-o și mai sus, că din momentul ce Maghiarii nisuesc la răspândirea și validitatea „culturei naționale unitare“, ei ar aduce „un mare serviciu cetățenilor de limbă nemaghiară“, cărora, numai prin această li-s'ar deschid „porța fericiirei“.

Învățați unguresce, ne strigă Apponyi, dați și voi ajutor la clădirea „statului maghiar unitar“, că atunci, afară de demnitatea regală, puteți să câștigați pozițiile cele mai strălucite, puteți să ajungeți chiar ministri. La din contră nu veți dobândi nimic.

Așa grăsece d-l contele și noi nu ne vom pierde cuvinte a demonstra absurditatea nisuițelor cărora le dă expresiune prin frazele cu cari a stors aplauze furtunoșe la Pojun. Credem însă, că în loc de a suici mîntea celor din Pojun cu astfel de vorbe aștindu-i în urmărirea unei chimere, d-l contele ar fi făcut mult mai bine să fi avisat la stările triste în cari se sbate țera și

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Cel mai vechi monument profan de limbă românească.

(O scrisoare românească din al 2-lea deceniu al vécului al XVI-lea.)

Vorbind de cel mai vechi monument profan de limbă românească, vom înțelege cel mai vechi text românesc de conținut și caracter lumesc, în opozițiune cu primele texte bisericesti românești, conservate în manuscris ca și în tipar.

E vorba aici de o scrisoare românească a unui boer român din Țera românească adresată judeului Brașovului Hans Benkner în vremea domniei lui Négoe Basarab (1512—1521), așa-dără în al 2-lea deceniu al vécului al XVI-lea. Autorul scrisorii este boerul Neacșu din Câmpulung.

Afirmațiunea, că această epistolă e cel mai vechi monument profan de limbă românească, trebuie primită firesc cum grano salis, ca fiind numai relativă, întru cât nu e eschisă de loc posibilitatea, să se descopere de aci înainte documente românești de o dată pôte și mai veche.

Arhivele publice ca și private, din România ca și din străinătate, ne rezervă pentru viitor probabil surprise și mai neașteptate. Dovadă prețioasă publicațiune a d-lui N. Iorga din colecțiunea de epistole românești, păstrate în arhivele orașului Bistrița.¹⁾

Scrisoarea boerului Neacșu, până astăzi cea mai veche scrisoare românească cunoscută, se păstrează în arhiva orașului Brașov sub Nr. 472 și a fost deja publicată în „Hurmuzachi, Documente privitoare la ist. Românilor“, vol. XI pagina 843, de domnul N. Iorga în transcriere modernă cu litere latine, însă cu anumite rezerve ortografice, în tocmă ca și în documentele românești din arhivele Bistriței, în notițele românești ale lui Petru Schiopul și în corespondența românească a lui Mihai Vitezul²⁾, rezerve, cari la tot cazul dovedesc și în materie de paleografie mai mult spirit critic, de cât cum îl vedem mai la toți exploratorii vechilor noastre monumente de limbă românească, cari au încercat să le des-

¹⁾ N. Iorga. Documente Românești din arhivele Bistriței București 1899—1900

²⁾ N. Iorga. Documente noue relative la Petru Schiopul și Mihai Vitezul, în An. Acad. Rom. s. II, t. XX. (180.—1803).

brace din haina alfabetului așa numit cirilic și să le transcrie în semnele grafice ale alfabetului nostru de astăzi. Voiți reveni în detaliu asupra acestei importante chestiuni într'un studiu special asupra ortografiei celor mai vechi monumente de limbă românească.

Scrisoarea românească a boerului Neacșu, are pentru noi fără îndoială o importanță deosebită filologică, nu numai din cauza vechimii sale, ci și din motivul, că această epistolă ne oferă cel mai vechi specimen de grai viu românesc, și anume așa precum se vorbea la începutul vécului al XVI-lea, scint fiind, că cea mai veche limbă românească, ce o întâlnim în cărțile bisericesti, e mai mult o limbă artificială, modelată după spiritul limbei slavone, și nici decum reflexul graiului viu contemporan.³⁾

Înainte de a reproduce această importantă epistolă în transcriere cât mai exactă modernă (însoțindu-o și c'un comentariu limbistic) voiți permite căte-va observări generale, de interes istoric-literar pentru geneza acestei epistole, precum și pentru epoca, în care s'a scris.

³⁾ N. Sulică, Libra vechilor noastre cărți bisericesti, în „Gaz. Trans.“ 1898, Nr. 269—271, 1899 Nr. 25—29.

Cetățile dela granița ale Ardélului, mai ales înfloritoare cetăți săsesei de pe fundus regius, centre ale comericiului și industriei germane, au întreținut în vécurile trecute neîntrerupt cele mai estinse legături comerciale și în parte și politice cu cele 2 principate românești dela Dunăre: Brașovul și Sibiul cu Țera Românească, Bistrița cu principatul Moldovei.

Aceste sunt cele 3 orașe de frunte ale Ardélului, cari provéd din belșug sute de ani de-arândul țerele românești cu produsele lor comerciale și industriale.

Interesele mari comerciale fac pe „judele“ Brașovului și al Sibiului, ca și pe „biroul“ orașului Bistrița să întrețină după putință legăturile cele mai amicale cu voevodii țerilor române și cu boerii mai de frunte.

Neîntreruptele schimbări de domni, ce s'au urmat în principate mai ales în vécul al XVI-lea și al XVII-lea, pornesc preste granița aprópe an de an roiri în țera de boeri pribegi, de multe ori în societatea câte unui domn mazil său refugiat dinaintea rivalului său, — cari se adăpostesc tot în Brașov și Sibiul și une-o-I chiar și în Bistrița.

Dacă pentru negustorii eași era în-

dimpună cu redactorii dela „Hazánk“, bună-ură, să fi esclamat: „Națiunea decadentă moralicesce și decădută economicese, e atât de slăbită, încât nu mai poate rezista bacililor și putrejunii“, ne și stăpânește neadevărul, mai pe sus de toate ținem la plăceri momentane, la viitor nu ne place să ne gândim, par'că am simți, ca acela nu mai este al nostru.“

Noul diar din Orăștie.

Brașov, 19 Decembrie v.

Am anunțat aparițiunea noului diar politic săptămânal din Orăștie „Libertatea“, promițând că vom reveni asupra articolului-program ce-l publică în fruntea primului său număr.

Tinerii, cari au subscris acest articol, numindu-l „cuvântul nostru program“, aparțin toți noii noastre generațiuni cu studii academice. Nu este deci indiferent a-se scoi, ce voesc acești bărbați tineri și inteligenți cu diarul lor?

Ei ne spun în introducere, că, „se simt îndemnați a se pune în mișcare pentru a căuta și afla mijlocele, prin cari am putea eși (noi Români) din impasul, în care am ajuns; ne spun că „au dorul și scopul de a lucra și ei din toate puterile lor pentru pararea loviturilor externe, cum și pentru căutarea și aflarea căilor de regenerare și îmbunătățire a situațiunei interne.“

Acesta fiind îndemnul și ținta, de care spun că sunt animați, trebuie să știm: nobil îndemnul, măreț ținta! Și nici împrejurarea, că oei-ce și-au pus ținta cea mare, sunt încă numai la începutul experienței în luptele politice, nu poate deroga întru nimic măreției sentimentelor lor, căci proverbul străbun glăsuiese: *In magnis et voluisse satis est.*

Înși-și subscritorii cuvântului-program simt, că problema, ce și-au pus-o poate să treacă peste măsura puterilor lor proprii, căci după-ee indică scopul, cel urmăresc, esclamă: „Vom cere deci înțelegerea modalităților ou ajutorul cărora să ne vedem de nou pus în funcționare partidul național român; vom arăta noi înși-ne ce ținem, că ar fi de făcut în privința acésta.“

Nosind la specificarea acțiunei propagatōre, ce voesc să o desfășure în popor, se declară pentru principiul de activitate viud în comună, în comitat și față de parlamentul țării, ér în ce privește atitudinea față cu diata, dic:

„Ascultând de glasul convingerei noastre intime, cum și de glasul timpului, vom stăru în fōie ca și în sfaturile conducătorilor politici, pentru schimbarea tacticei de pasivitate față de parlament, în activitate.“

Credem de prisos a mai accentua, că principiul de activitate în comună, în comitat, precum și față de parlament este inherent constituționalismului și ca atare

este de decă de ani recunoscut și adoptat de către conducerea noastră națională; ér, încât se refere la viața comunală și comitatensă, acest principiu a și fost de fapt pus în practică. Numai față cu diata din Pesta s'a decretat de către conferențele noastre naționale atitudinea rezistenței pasive, pe care tinerii din cestiune o numesc — fōrte impropriu și contrar ou dezvoltarea istorică a luptelor noastre naționale — „tactica de pasivitate“.

Nu este deci nimic nou în punctele ce le înșiră „cuvântul-program“, sub rubrica „îmbunătățiri de ordine morală“, decă asigurarea, că subscritorii lui se declară „activiști“, cum se dice la noi în limbajul obișnuit, spuindu-ne, că vor stăru pentru schimbarea tacticei politice față cu diata, „din convingere intimă și urmând glasul timpului“.

„Glasul și spiritul timpului“ jōcă, cum vom mai vedé, un mare rol în „cuvântul-program“ al noului diar, și de aceea am fost încât-va surprinși a vedé între oei ce fac declarațiunile de mai sus și pe d-nii Dr. Alexandru Vaida-Voevod, Dr. Nicolae Comșa și Dr. Aurel Vlad, cari înainte cu trei luni figurau între subscritorii manifestului electoral lausat de Dr. I. Rațiu și soți.

În acest manifest, pe cât ne aducem aminte, s'a dat expresiune unor convingeri, cari nu conglăsuiesc tocmai ou convingerile intime ale celor dela „Libertatea“.

Dér să trecem mai departe. Tinerii noștri ne mai declară, că „convingerile lor le vor valida numai în cadrul organizațiunei noastre de partid“ și că vor respecta principiul majorității.

Acésta, am crede, s'ar înțelege de sine, pe câtă vreme dēnșii se mărturisesc ca aderenți ai partidului național.

Dér dēnșii trebuie că au simțit necesitatea de a face și declararea din urmă și acesta este un moment îngrijitor în tota pornirea lor; un moment îngrijitor, care se agravează numai prin aceea, că promita da loc în colōnele diarului lor și „discuțiilor îndreptate întru revizuirea unei sēu alteia din hotăririle existente, principiale sēu de tactică, ale conferențelor naționale, ori chiar a programului național, întru a le aduce sēu a-l aduce în consonanță cu spiritul și trebuințele timpului“.

E greu a găci ce înțeleg tinerii d-la „Libertatea“ sub acésta „aducere în consonanță cu spiritul și trebuințele timpului“, și ce mai înțeleg când susțin, că „de dragul formelor nu vor jertă nici când esența“, dér despre un lucru suntem în clar, că acéca neclaritate conceptelor lor despre principii și tactică în luptele politice, e de natură a mări confuziunea ce domnesce deja și în sīnul partidului nostru național.

Nu ne îndoim însă în intențiunile bune și în avēntul nobil al celor dela „Libertatea“ și de aceea îi salutăm ou frățescă iubire pe arena publicistică,

sperând, că ou timpul vor învăța a cunoșce, că singurul mijloc de-a ridica nivelul moral și de luptă al unui popor asuprit, ca al nostru, este gruparea firăscă a tuturor forțelor lui, organizarea și concentrarea lor și mai pre sus de toate disciplina morală și națională, care nu admite nici înaintea focului celui mai tare al dușmanului, decă o necondiționată alipire și supunere față cu stēgul comun.

Elegii de anul nou.

Voci din pressa maghiară.

Pressa maghiară, aprōpe fără deosebire, nu e de loc mulțamită ou rezultatele dobândite în 1901. Atât în privința politică, cât și în ce privește situațiunea materială, economică, a țării și a „națiunei alcătuitoare“, diarele unguresci ved lucrurile în colorii posomorite. Vom cita aici pasage din articolele acestor diare.

„Budapesti Hirlap“ scrie într'un articol intitulat: „Vin, păne, pace“:

„Țera e ca și când tuturor li-ar curge sângele pe nas. Lăncezire deplorabilă, des-nădăduire chinuitoare, frica de viitor, renunțarea la succesul luptei, resignarea în decadentă, obișnuirea cu aspectul pustirii, lipsa de înălțare sufletească: étă cam aceste sunt aparițiunile, ce ca tablouri întunecate ni-se înfațșează drept explicare a stării interne a țării. Causale sunt, pōte, mai mult subiective, decă obiective, însă durere, așa este“...

„Magyarország“, într'un articol intitulat „Națiune somolentă“ scrie între altele:

„Vorbim și scriem destul despre unitatea națională. Am înșoris și în lege, că toate popōrele patriei noastre formeză națiunea politică ungară unitară. Dér precum avem grâu pe hârtie, tocmai așa avem și unitate pe hârtie. Cine ar crede, că destrămarea austriacă n'a împintinat pe conducătorii noștri de-a preveni și înlătura la timp pericolele politice de rassă? Esperiența e destul de clară. În momentul, în care politica de rassă austriacă va trece și la noi: în acel moment s'a început procesul de descompunere a Ungariei istorice. Acésta este așa dér o cestiune de viață și de mōrte“...

„Alkotmány“: „Totul pornește spre transformare, chiar și ceea-ce ar trebui să stea pe base tari. Temelia dela 67 nu mai formeză pedestalul partidului liberal, căci un grup al partidului și-a pus ca țintă teritorial valmal separat ou convenții vamale și comerciale autonome... În provinciile ereditare descompunerea e palpabilă. Nișuințele spre separațiune sunt neînfrānate și isbucnirea luptei o caracterizează patima... Separarea după naționalități și tențiunile particularismului și-au arborat acolo stindardul... În toate aceste „Alkotmány“ vede semne rele.

„Egyetértés“ ... „Orî încātrău privim

pe întregul teren al vieții de stat, naționale și sociale, pretutindēni vedem numai colorii negre. Rele mari, sbucium chinitor, puteri fatigate, omeni ce se căesc. În spiritul public național ou mare recădere, între păturile societății porniri ostile. O turburare caracteristică, o neînțelăa colōare stăpânește spiritele. Plângerea nemulțamirei se întinde asupra țării întregi“...

Cam pe tonul acesta elegic scriu toate celelalte foi maghiare și totuși — cum arătăm la alt loc — contele Apponyi predică la Pojun, „cultură maghiară națională unitară“...

Un discurs în „Reichsrath“.

În cursul desbaterilor parlamentare din „Reichsrath“-ul austriac, deputatul Dr. Florian Lupu a făcut o enunțațiune înainte de asta cu mai multe sēntēmāni, care enunțațiune am relevat-o și noi, căci puté fi interpretată ca un fel de renunțare la drepturile limbei române în favorul limbei germane și ca o lipsă de demnitate națională. În ședința dela 9 Decembrie, deputatul George baron de Vasilco, revenind asupra acestei enunțațiuni a lui Dr. Lupu, a precizat punctul de vedere al partidului național român. Dăm aici în traducere parțea esențială a discursului d-lui Vasilco, după revista „Parlamentär“ din Viena:

„Nu de mult un membru al clubului nostru a ținut aici un discurs, care a fost interpretat în diferite feluri. Colegul Dr. Lupu și-a rostit aici părerea sa individuală când a șis, că noi Romāni vom apăra limba administrativă germană chiar și contra Germanilor.

Pentru a nu fi rău înțeles de stimații domni colegi germani, trebuie să relevem în mod lămurit, că noi Romāni suntem amici ai limbei germane și ai culturii germane.

Trebuie însă să accentuez, că decă nu ne-am apăra ou energie și naționalitatea noastră, înși-și Germanii ne-ar disprețui și am fi vrednici de disprețul lor.

Noi suntem, D-lor, un partid național; noi recunoșcem valōrea limbei germane, dér nici-odată nu putem admite, ca limba noastră romānescă să fie pusă pe a doua linie.

De aceea trebuie să protestez energic contra presupunerii, care ar preconisa supunerea noastră față cu o altă limbă, sēu cu am atribui mai multă îndreptățire unei alte limbi, în detrimentul limbei noastre.

Germanii la noi în Bucovina n'au nevoe să fie apărați de noi; ei n'au nevoe să fie apărați nici chiar de ionalii lor din țera, deōre-ee ceea ce ei în alte provincii n'au putut să obțină, la noi au obținut de mult fără nici o dificultate. Germanii au la noi universitate germană, gimnasil germane, au o școlă reală germană întreținută din fondurile religioase gr. orientale, în școlile primare limba germană

teres de viață de a sta în relațiuni cât mai bune ou țerile romānesce, la rândul lor voevodii romāni avēu nu arareori mari interese politice și chiar de siguranță personală, de a susține pacea și prietenia ou puternicele orașe săsesce dela graniță, adăpostul pribegilor și al refugiaților politici.

De aici apoi continue negocieri diplomatice pentru reintōrcerea voluntară sēu estradarea primejdioșilor refugiați, de multe-ori chiar amenințări ou mijloce drastice din partea voevodilor romāni, amenințări ou rēșboi sēu ou „închiderea țării“ adecă închiderea granițelor romānesce pentru comerțul german, o armă pōte și mai simțită de negustorii sași, decă sabia.

Un continuu schimb de curieri și solii, o corespondență din cele mai vii lēgă orașele săsesce în sutele trecute de cele 2 principate romānesce.

Registrelle de socoteli ale Brașovului și Sibiiului,⁵⁾ precum și arhivele orașului Bistrița⁶⁾ au păstrat până în ziua de as-

țări urmele cele mai palpabile și mai elocvente ale acestei agitate vieți romānesce, ce se desfășură în sīnul celor trei orașe fruntașe săsesce.

O bogăție întrēgă de indicii contemporane ale acestui febril schimb, mai ales comercial, între țerile romānesce și orașele săsesce, cuprind în sine documentele conservate ale acelor vremuri.

Sosese comande peste comande și se trimet daruri peste daruri, mai ales voevodilor romāni. Arme, instrumente de metal, postav, funii, păne, turte, miere, fructe, rachiu (vinum sublimatum = vinars), șoimi etc. etc., ou de toate s'aprovisioneză din orașele săsesce de peste graniță clasa avută a principatelor, începând dela vodă.

O variată și colorată viață romānescă, îmbrăcată în același timp într'o patriarhală intimitate, ne descopere mai ales corespondența orașului Bistrița. „Al nostru bun prietin“ și chiar și „Al nostru prietin dulce“ e intitulat în mai toate adresele epistolelor trimise din Moldova — scrisori private și în parte scrisori domnesce — „Măria sa birăul“ și „părcălabul“ orașului Bistrița.

Dilnic se trimet preste munți spioni

și isoode pentru scoicirea situațiunei politice în țerile romānesce, dilnic sosese înșoiințări particulare despre evenimentele mai însemnate ale zilei: schimbări de domni, rēșboie, mișcările Turcilor, concentrări de trupe dinōce de Dunăre etc. etc. Chiar și epistola boerului Neașu din Câmpulung nu este decă o ast-fel de înșoiințare confidențială trimasă prietinului sēu Hans Benkner, jude al Brașovului.

În ce limbă se purta acésta viudă corespondență și comunicațiune diplomatică între țerile romānesce și orașele săsesce dela graniță?

În principate limba diplomatică pe atunci — vorbim mai ales de vēcul al XVI-lea și în parte și de vēcul al XVII-lea — era cea slavonă, pe atunci limba oficiōasă a statului.

Dinōce de Carpați în Ardél limba de comunicațiune ca în tot apusul cult, era cea latinescă.

Ce-i drept contactul mai îndelungat al boerilor pribegi cu centrele culturale ale Ardélului și Poloniei au mijlocit multora din ei, mai ales celor din generațiunea tineră, cunosoința limbei latine în școlile la-

tinesce așa a învățat latinesce, d. e. Miron Costin în școlile din Polonia; ba aflăm chiar și casuri, când boeri cu dare de mād din pasiune privată întreprind călătorii în apusul latinesc și-și însușesc chiar multe limbi europene, așa estolnicul Constantin Cantacuzino, savantul autor al uns „Istoria a Țării Romānesce“.⁷⁾

Tōte acestea sunt însă mai mult ou suri isolate, sporadice, cari contrabalansă de forța de tradițiune, prin care se susține limba slavonă ca limbă de stat, s'au dovedit din capul locului de insuficiente pentru putința de întrebuințare a limbii latinesce, în diplomație, și din partea principatelor romānesce în relațiunile ou apusul latinesc.

Cei din țerile romānesce așa-déră pe opeau tot atât de puțin latinesce, ca și Sașii limba slavonă a celor 2 principate romānesce. Chrisōvele slavone, emanate dela voevodii romāni, pentru orașele săsesce sunt fōrte puține, ca d. e. cele păstrate în arhiva orașului Sibiiu⁸⁾.

⁷⁾ N. Iorga. Istoria literaturii rom. în secolul al XVIII-lea, vol. I pag. 157 sqq. București 1890.

⁸⁾ Hurmuzachi X, pag. 843, Nota.

⁴⁾ N. Iorga, în Hurmuzachi, vol. XI, pref. pg. III.

⁵⁾ Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt. Brașov. — Socotelile Brașovului și Sibiiului, estrase în Hurmuzachi XI.

⁶⁾ N. Iorga. Documentele Bistriței.

este obiect obligator și în cele mai multe chiar limba învățământului.

Ei bine, Domnilor, ce nevoie avem noi să-i apărăm pe Germani, chiar contra voinței lor?.....

Mai demndăți s'au prezentat aici două deputații de Ruteni din Bucovina; una din acestea a cerut înființarea unui gimnasiu rutén în Wiznitz, ér cealaltă înființarea unui gimnasiu rutén în Kotzmann. Noi, ca Români, n'avem nimic împotriva acestora, dér în numele Românilor ași îndrăzni să rog pe înaltul guvern, să binevoiescă a înființa un gimnasiu românesc în districtul Câmpulungului. Acesta este o necesitate, deore-ce Câmpulungul este foarte îndepărtat de gimnasiul din Suceava și este un district, unde populația rurală este materialicesc bine situată — pôte singurul ținut bine situat în Bucovina — cu toate acestea însă ei își pot întreține copiii numai cu mari sacrificii la gimnasiul din Suceava. Cred prin urmare, că această cerință este foarte legitimă și justă.

A fost în adevăr necesar, să se facă declarațiunile de mai sus, pentru-că după declarațiunea lui Dr. Lupu, ori-oine și-ar fi putut forma ideea, că Români din Bucovina au abandonat lupta pentru limba lor, pentru hatîrul limbei germane.

Din Senatul român.

Sedinta dela 30 Decembrie n. 1901.

Proiectul despre Casa bisericeii.

General *Manu* având cuvântul în discuție prealabilă, spune că proiectul asupra Casei bisericeii nu trebuie să vie întâiu la Senat, căci prin el se creiază impositie. Senatul este deci incompetent a vota această lege și crede, că ea trebuie dusă întâiu la Cameră.

Eug. Stătescu răspunde, că termenul „incompetent“ este impropriu. Senatul este foarte competent a discuta legea de față. Rămâne, decât este intempestiv vanită înaintea Senatului. D-sa arată, că nici acest motiv nu se pôte invoca.

N. Crătunescu este de aceeași părere. D-sa spune, că legea nu creiază impositie, ci este o lege de degravare de impositie.

Se pune la vot părerea d-lui general *Manu*, decât Senatul trebuie să se desiste a discuta această lege. Senatul o respinge în unanimitate.

I. P. S. S. Mitropolitul primat, în discuția generală a proiectului, cere câte-va lămuriri d-lui raportor asupra unor termeni din raportul d-sale, că nu ar fi domniind armonie în bisericeii.

Dr. Drag. Demetrescu răspunde, că n'a fost în intenția d-sale de a spune alt-ceva, decât că în administrația bisericeii nu există armonie. De alt-fel, adogă raportorul, bisericeii noastră este cea mai bine instituită, chiriachicesc vorbind. D-sa, când a făcut raportul, a fost călăuzit de ideea, că tot ce este al bisericeii, să rămâie al bisericeii.

Că limba germană era pe vremile acelea pentru cei din principate o absolută terra incognita, e lesne de înțeles.

Forța necesității și a trebuințelor de toate dillele a ridicat limba românească la un rol, la care împrejurările culturale din acele vremuri la Români n'au putut-o ridica. Limba românească, pe care trebuiau s'o cunoască mult puțin și Sașii, întocmai ca și așii, din contactul zilnic cu masele poporului român conlocuitor, devine în relațiunile comerciale diplomatice ale orașelor săsești cu țările românești limba de comunicațiune, limba de corespondență.

Acesta este explicarea istorică a bogatei corespondențe românești păstrate în arhivele Bistriței, precum și a interesantei epistole a boerului Neacșu din Câmpulung, care am ovalificat-o drept cel mai vechi monument profan de limbă românească.

(Va urma.)

Nicolae Sulică.

P. S. S. Episcopul de Râmnic Nouă Severin își exprimă marea mulțumire pentru această lege, care isvoresce dintr'o dorință ferbinte pentru bisericeii a guvernului și care va face să înflorască administrația bisericeii. P. S. Sa face o lungă espunere a administrației bisericeii, încă dinainte de secularizare și până în zilele noastre. Ca primă observație spune, că nu-l satisface economia generală a legii. Clerul va fi în grea poziție pus, când un donator îi va observa, că nu are încredere în ministerul cultelor că-i va îndeplini toate dorințele sufletesc. A doua observație ce are de făcut este, că legea e centralizătoare. Ar trebui respectat principiul democratic al bisericeii noastre, ca fiecare chiriarchie să se administreze singură, și fie-care să fie chemat la răspundere de ori-ce abateri. Spune, că budgetul cultului este foarte oscilator. În loc să se sporască el se micșorează din ce în ce mai mult. Cere ca să se stabilească o cifră suficientă pentru bisericeii și pentru mănăstiri. Multe din mănăstiri se află în ruină, cum sunt cea dela Arnota și cea dela Cozia — unde se află mormintele celor mai glorioși voievoi — pentru a nu oita altele.

Dim. Sturdza, președintele consiliului, spune că toți sunt de acord în a recunoșce meritul clerului nostru, dér nu putem să facem procesul timpurilor trecute. Și bisericeii ca și statul face progrese. Inșă bisericeii este o altfel de instituție ca celelalte. Bisericeii este cea mai înaltă și ideală instituțiune; ea este sufletescă mai mult decât materială.

S'a vorbit, că s'a slăbit credința în țera asta, eu cred însă, că preceptele Evangheliei nu se basază pe averea materială, ci pe cea sufletescă.

Incât privește averile bisericeii, bisericeii au decădut, pentru-că de mult au fost lăsate în părăsire. Citază metropolia din Iași, care de 50 de ani a fost lăsată în părăsire; bisericeii Curtea de Argeș, Trei Ierarhi și Sf. Nicolae din Iași și altele, a căror restaurare este terminată spre lauda generației de astăzi.

Noie să ne servescă de exemplu nu averea, ci cuvântul acolora, cari sunt puși să propovăduiască cuvântul Domnului, cum au făcut apostolii lui Christos, omeni serești și fără învățatură.

Eu cred, că această lege, așa cum este făcută, corăspunde în totul scopului ei.

Vorbind de clerul mirean, oratorul arată, că tot-deuna statul a venit în ajutorul său.

Să nu ne ocupăm de trecut, căci tot-mai de trecut voim să scăpăm noi. Bisericeii are o basă și pe acea basă să o aședăm cât se pôte mai solid.

Să nu vorbim de partea materială, căci decât o fi să ne basăm pe ea, atunci peire pentru stat, pentru popor și pentru bisericeii va fi.

Sedinta se ridică la orele 5.

Decret regal în afacerea Zappa.

„Monitorul oficial“ al României publică un decret regal, prin eare se recunoșce ca persoană morală comisiunea numită a legatelor său Olympicelor din Grecia și este autorisată a primi legatul lăsat în favorea ei prin testamentul decedatului Vanghele Zappa, în cazul când autoritățile judecătorești române i-ar recunoșce dreptul la acest legat.

Diarele opoziționale din România atribue acestui decret o mare gravitate și atacă guvernul pe motiv, că unei societăți străine i-s'a acordat calitatea de persoană morală prin un simplu decret, pe când la societățile din țera ar fi nevoie pentru acesta de-o lege specială.

SCIRILE DILEI.

— 20 Decembrie v.

Anul 1902. După calendarul gregorian anul 1902 s'a început eri. Regentul anului este Saturnus. Dela crearea lumii e al 7773-lea an; după calculul ebreic al 5662—5663-lea și după calculul mohamedan al 1320-lea an. Pascele gregoriane vor fi în 30 Martie, Rosaliile în 18 Mai. În-

tunecimii de sôre parțiale vor fi trei: în 8 Aprilie, 7 Mai și 8 Oct. Cea din urmă va fi vizibilă și la noi.

Alegerea din Bistrița-Năsăud. În 30 Decembrie s'a făcut alegerea de funcționari în comitatul Bistrița-Năsăud. Foile unguresci anunță, că Românii unindu-se cu Sașii au făcut să cadă la alegere pe fisolgăbirul dela Năsăud. Ceilalți funcționari au fost realeși.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat dela d-nii *Rubin Pațiu* avocat în Alba-Iulia 5 cor. -- *Ca răscumpărarea felicitărilor de anul nou* au intrat dela d-nii: V. Onițiu 5 cor., Ip. Ilasievici 2 cor., L. Nastasi 2 cor., G. Dima 4 cor., Dr. Ios. Blaga 5 cor., Dr. I. Bunea 4 cor., I. Petrovici 2 cor., Nic. Sulică 2 cor., M. Jantea 2 cor., Ios. Maxim 2 cor., A. Ciortea 2 cor., P. Percea 2 cor., Dr. C. Lăcea 2 cor., G. Vătășan 3 cor., Dr. St. Stinghe 2 cor., I. Pricu 2 cor., A. Vlaicu 2 cor., I. C. Pațiu 2 cor. Primăscă domni donatori cele mai vii mulțumite. — *Diracțiunea școlilor medii gr-or. rom. din Brașov.*

Imigrare. Nu mai puțin ca 15,000 de persoane se pregătesc a-se reintôrce din Bulgaria și Ungaria. Cea mai mare parte sunt Maghiari, cari au emigrat pe la anii 80 în Bulgaria.

Alegerea dela Ighiu se va face poimâne, Vineri, în 4 Ian. n. Foile unguresci spun, că față cu *Werner* va candida *Dr. Aurel Muntean*, și că din cauza acesta sunt prospecte de-o luptă inversunată. Vor merge să fie de față la alegere și câți-va deputați din Pesta, pentru-ca să dea ajutor lui *Werner*.

O desmințire. Ziarul „Figaro“ dela 29 Decembrie desminte cu următoarele cuvinte cele publicate de d-șora *Văcărescu* în ziarul „Echo de Paris“:

Un amic al ilustrului inventator ne rogă să spunem, că o inexplicabilă confuziune s'a produs în amintirea d-șorei *Elena Văcărescu*. Nobel nici n'a fost vr'odată însurat, nici copii n'a avut, și numai din rivna sa de filantropie, cu desevirire personală și spontană, a conceput ideea, de a-se face unul din binefăcătorii timpului său.

Dorme de cinci săptămâni *Nevasta* celui mai bogat țeran din *Novgrad-Vadkert*, *Maria Molnar*, dorme în continuu de cinci săptămâni. Femeia e absolut nesimțitoare față cu ori-ce manifestațiune esternă. Pisătura, impusătura, împungerea limbei c'un ac nu provocă nici un efect la ea. Mai mulți medici din *Budapesta* s'au dus la *Novgrad-Vadkert*, ca să facă studii asupra ei.

Atentat în contra împăratului Japoniei. Din *Frankfurt* se anunță, că după o telegramă sosită din *Japonia* la *New-York*, un German cu numele *Tschoran* a voit să atenteze la viața împăratului japones. Atentatorul însă, care se pare a fi nebun, a fost prins înainte de-a descărca arma.

Un mort degradat. Un mare comerciant din *Viena* și locotenent în rezervă la ulani, și-a prins nevasta în adulteriu. Comerciantul, în loc să provoce la duel pe adversar, l'a dat în judecată. Tribunalul a condamnat pe seducător, ér comerciantul a murit nu peste mult de supărare. După mórtea acestuia, rivalul l'a denunțat pe repausatul la consiliul de onore militar, că n'a cerut reparație cu arma. Consiliul a degradat pe repausatul și a somat pe fratele lui, să înapoieze decretul de ofițer. Fratele repausatului a refuzat înapoarea decretului, ceea-ce va avé urmări triste și pentru cénusul, care este de-asemenea ofițer în rezervă. — Cam curioasă istorie!

Desertorul. *Mladen Ciplici* din *Verbasz* a fost recrutat în armată înainte de asta cu doi ani. *Ciplici* era însurat, ér femeia în absența bărbatului a căutat să se consoleze cum a putut. Soldații, cari au fost în concediu la *Verbasz* la *Crăciun*, întorcându-se la regiment, i-au povestit lui *Ciplici*, că nevasta-sa are amant și că e în

stare binecuvântată. Sâmbăta trecută a desertat dela regiment și s'a dus acasă. Cum a intrat pe ușă, primul cuvânt, ce l'a adresat femeii, a fost: „Sci de ce am venit acasă?“ — „Nu scii!“ — „Am venit să te omor.“ — Cu aceste cuvinte și-a scos baioneta și a vîrit-o până în mănunchi în soția sa. Sărind sôra să-și apere fata, *Ciplici* a omorît-o și pe acesta. — În acest moment sosiră și gendarmii, cari l'au arestat pe desertor.

Guglielmo Marconi.

Revista „*L'Illustrazione Italiana*“ din *Milano*, în numărul său dela 29 Decembrie publică portretul lui *Marconi* și interesante amănunte asupra telegrafului fără sirmă, inventat de el. Din portret *Marconi* se vede a fi un om încă foarte tînăr. Din datele ziarului italian dăm și noi un mic extras:

„Nôptea de 16 Decembrie va rămâne pururea memorabilă pentru depeșă lui *Guglielmo Marconi*, pe care o primi ministrul de marină *Morin* din *Saint-Johns* din *Terranova* (*Newfoundland*, insulă în *America* de nord):

„Sono riuscito in *Terranova* dei segnali trasmessi direttamente dall'Inghilterra a mezzo della telegrafia senza fili, alla distanza di oltre 3300 chilometri

sa. *Marconi*“.

Ministrul *Morin* îi trimise numai decât felicitări telegrafice în numele său și al patriei sale, sciind, că *Marconi* este om de știință serios și nu depeșeză sciți neîntemeiate.

Alte sciți din *Newyork* confirmă succesul miraculos al telegrafiei fără sirmă, care va face să fie de prisos cablurile transatlantice. De asemenea nisce telegrame din *Berlin* semnaleză, că s'a telegrafiat din *Newyork* ziarului „*Frankfurter Zeitung*“, că transmisiunile au fost foarte lămurite, ér *Marconi* la rândul său a telegrafiat guvernului engles, că problema telegrafiei fără sirmă e resoltivă.

Omenii de știință retac, că succesul lui *Marconi* ar fi autentic. Inșăși *Edison* se dice, că ar fi dis: „Vrén să-mi fi credincios numelui (adecă *Toma*) și voii crede, când voii avé probe palpabile“. *Compania* cablurilor transatlantice, firesc, face ecou îndoielilor lui *Edison*, care pôte ar fi vrut să resolve singur marea problemă. Ea a declarat, că va continua a fabrica cablurile transatlantice, cu toate că are prezentimentul, că va trebui să atirne cablurile pe crengile copacilor din parcul d-lui *Ward*, președintele *Companiei*.

Marconi urmăză de un an întreg cu experimentele sale. Întâiu a început înființând două stațiuni: în *Lizard* (*Cornwall*) și alta la capul *Cod* (*Massachusetts*), cari au costat 70.000 de dolari, oferiti de-o companie englesă, care avé încredere în geniul lui *Marconi*.

Revista italiană spune, că *Marconi* ar fi meritat să i-se dea premiul *Nobel* și crede, că decât nu i-s'a conferit acest premiu, comisiunea dela *Stockholm* va fi fost de sigur condusă de considerațiunea, că invenția lui *Marconi* n'a contribuit la tendințele păcii universale, deore-ce *Enziesii* s'au servit de ea în războiul contra *Burilor*.

O.

Literatură.

„*Castelul din Carpați*“, roman din viața poporului român din *Ardeal*, de *Jules Verne*, tradus de d-l *Victor Onișor* cu o prefață de *Dr. Eliă Dăianu* (*Tiparul* „*Tipografia*“ societate pe acțiuni *Sibiu*). Se află de vânzare la *Tipografia* „*A. Mureșianu*“ *Brașov*. Exemplarul broșat ediț. populară 1 cor. 60, broșat ed. de lux 2 cor 40 (plus 10 b. porto), legat 4 cor. (plus 20 b. porto). O carte foarte interesantă, care n'ar trebui să lipsescă de pe masa nici unui Român.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.

Redactor responsabil: *Traian H. Pop*.

Fabrica de bere Azuga.

BERĂRIA GAMBRIUS

BUCUREȘTI,

(lângă Teatrul Național)
pusă sub direcția personală a cunoscutului publicist
I. L. CARAGIALE.

Acastă berărie este locul de întâlnire a elitei intelectuale române.

Bere esecelentă: **Corona**-albă;
Salvator-neagră.

— Consumațiunii de prima calitate. —
Prețuri modice. Serviciu onest.

„Călimdarul Plugarului” pe anul comun 1902.

A apărut și se poate procura dela *Tipografia A. Mureșianu* (Brașov) „Călimdarul Plugarului” pe anul comun 1902.—Anul X.

Acest călimdar, care se estinde pe 9 côle de tipar format 8° mare cuprinde:

In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1902; Regentul anului; Sărbătorile și alte zile schimbătoare; calculul sărbătorilor mai mari; Porturile etc. Urmază partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului cu sfaturi pentru plugari și semnele de timp după calendarul de 100 de ani.

Urmază Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor și postelor; Competințele de timbru și taxe; Scala timbrului; Tergurile din Ardeal, Bănat și Țera unghurească în ordine alfabetică și apoi după lună și zi; Tîrgurile din Bucovina; Măsurile metrice etc.

In *partea literară* se găsesc bucăți alese de cetit: „Cetatea dela Fântănele”; (Moșul: Teofil Frâncu); „O scrisoare dela Muselim Selo” (poesie de G. Cosbuc); „Frumoșa Irina” (baladă de St. O. Iosif); „Raze de primăvară” (poesie de Z. Bărsan-Veturio); „Grăuntele de grâu” (de contele Lew Tolstoi); „Bătrânul clopotar” (Idilă de primăvară, de W. Korolenko); „Lăcomia strică omenia” (Proverbe de Marion); „Două hiene” (fabulă, de Gavril Bodnariu); „Gâscele Ovreului” (anecdota, de Cărăbuș).

Partea economică: „O ramură de producțiune și avuția națională”; „Faceți pânză în casă” (ambele de Dr. G. Maior); „Economia”: „Internatul vitelor”. — Urmază diferite povești; lectură distractivă, glume etc.

Călimdarul are în frunte portretul lui *George Lazar*, cu biografia, (în partea literară.)

Un exemplar „Călimdarul Plugarului” costă 25 cr. (50 bani), plus 5 bani porto postal. *Vîndătorilor se dă rabat cuvenit.*

Dela „*Tipografia A. Mureșianu*”
din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Cărți de rugăciuni și predicii.

Anghira Mântuirii, cânticică de rugăciuni și de cântări pentru mângăierea sufletescă *Ediț. IV. corectată.* Gherla. Prețul unui es. în păreți tari colorați 70 bani. (+ 10 b. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciuni și cântări, întocmită pentru toate trebuințele vieții. *Edițiunea IV.* Gherla. Conține peste 343 pag. Legată costă 1 cor. (+ 10 b. porto.)

Micul mărgăritar sufletesc, cânticică de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai marișori. Legată costă 44 bani (+ 5 b. porto.)

Carte de rugăciuni, cereri și laude intru onorea Preacuratei Feciore Maria pentru folosul și mângăierea sufletelor. Prețul legat 40 bani (+ 5 b. porto.)

Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite cazuri de mörte, întocmite de *Ioan Pop-Retegamul*. Conțin vre-o 400 pag. Prețul 3 corone (+ 20 b. porto.)

Cuvântări bisericesti de *Ioan Pop-Retegamul*: tomul I, III și IV cuprinde cuvântări bisericesti aacomodate pentru ori-ce timp; și pentru toate sărbătorile de peste an. Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (pl. 10 b. porto)

Predicii pe toate Duminicile și sărbătorile de peste an, Vol. I. de *Em. Elefterescu*, cunoscut atât de bine în cercurile romănesci din numărösele sale scrieri. Are 250 pag. Prețul cor. 3 (+ 20 b. por.)

Predicii pentru Duminicile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christie*. Conține predicii dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„*Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa*”, interesantă și eminentă conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ăr altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„*Pintea Vitezul*”, tradițiuni, legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Retegamul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe unde a umbat Pintea. Prețul 40 bani plus 6 bani porto.

„*Românul în sat și la öste*”. Acesta este titlul unei noue cârticiele, ce d-l *Ioan Pop Retegamul*, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

„*David Almășianu*”, schițe biografice de *Ioan Pop-Retegamul*. Broșura aceasta, prezentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„*Reflexiuni fugitive*” la cap. I din cartea lui Dr. Réthi László intitulată „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása”, scrisă de Arghirobarb. Prețul 40 bani. (+ 56 p.)

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de *Ioan Rațiu*, prof. ord. la preparandia din Blășiș. Prețul 2 cor. plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășiș.

„*Pentru memoria lui Avram Iancu*”, ap-lul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l *Dr. Amos Frâncu* în cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 bani porto.

Lupta pentru drept de *Dr. Rudolf de Hering* traducere de *Teodor V. Păcățian*. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto.)

„*Țeranul român și ungar din Ardeal*”, studiu psihologic popular de *I. Paul*. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto.)

Mănăstirea Patna în Bucovina de *Israelie Forumbescu*. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 1 Ianuarie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	118.60
Renta de corone ung. 4%	94.20
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.70
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	109.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.50
Bonuri rurale ungare 4%	92.75
Bonuri rurale croate-slavone	93.50
Impr. ung. cu premii	177.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	147.50
Renta de argint austr.	98.95
Renta de hârtie austr.	98.95
Renta de aur austr.	118.70
Losuri din 1860.	141.75
Acții de-ale Băncei austro ungară.	15.90
Acții de-ale Băncei ung. de credit	655.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	634.75
Napoleondori.	19.04
Mărci imperiale germane	117.15
London vista	239.05
Paris vista	95.10
Rente de corone austr. 4%	95.95
Note italiene	93.60

Nr. 10649—1901.

PUBLICAȚIUNE

privitoare la predarea fasiunilor dării de câștig cl. III-a și a VI-a, a intereselor după capitale și a rentelor precum și a fasiunilor pentru capitalele pasive.

A) *Darea de câștig referitoare la clasa a III-a.*

In scopul măsurării dării de câștig cl. a III-a pe anii 1902, 1903 și 1904 se provocă toți acei indiviți cari au vre-o afacere seu antreprindere supusă la dare, în special toți comercianții, industriașii, cari lucrăză cu sodali, medicii, advocații, inginerii și alții asemenea, — ca pentru pregătirea fasiunilor dării de câștig clasa a III-a a lua fără amânare formularele de fasiune dela oficiul de dare orășenesc.

Toți indiviții deobligati la dare au a-și preda cölele de fasiune despre darea de câștig cl. a III-a umplute în regulă cel mult până la 20 Ianuarie 1902 la oficiul de dare orășenesc.

B) *Darea de câștig referitoare la clasa a IV-a*

Acei indiviți, cari sunt deobligati a plăti dare de câștig clasa a IV-a, de cari se țin oficianții publice dela comune, biserică, societăți și oficianții privați cari primesc un salariu stabil, pensiuie, milă seu o rentă, — mai departe toți conducătorii de afaceri comerciale, administratorii, comptabili, casarii și așa mai departe — cari primesc mai mult decât 80 corone plată lunară, — toți acestia se provocă ca să-și ridice imediat formularele pentru fasiunea dării dela perceptoratul orășenesc și umplute în regulă să le prezente la același oficiu până la 31 Ianuarie 1902.

C) *Darea referitoare la interesele după capitale și rente.*

Acei indiviți, cari trag interese după capitale elocate au în scopul de a li-se pute socoti darea după aceste interese, a lua imediat formularele despre fasiunea acestui

soiș de dare dela perceptoratul orășenesc și umplute couform instrucțiunei perceptoratului să le așternă la același oficiu cel mult până la 15 Ianuarie 1902.

Tot aceste dispozițiuni au valöre și referitor la persoanele cari beneficiază de vre-o rentă precum și pentru acei proprietari de mori de măcinat și dörste, cari nu practicăză ei lașiși aceste industrii, ci le dau în arëndă și sunt deci obligati a fasiona suma arëndei anuale.

D) *Fasiunile referitoare la starea pasivă.*

Acei proprietari de case și de pământ a căror realități sunt însărcinate de datorii, au a lua îndată formularele referitoare dela perceptoratul orășenesc și după ce le-a umplut în modul prescriis, să le predee la numitul perceptorat cel mult până la 31 Ianuarie 1902, cerënd dela acela o adeverință de primire corăspundătoare.

Indiviții cari ar scăpa termenul de 31 Ianuarie 1902 au a-și presenta fasiunile despre starea pasivă la oficiul de dare orășenesc prin o cerere în scris până la 15 Februarie 1902 inclusive. In această rugare este de a se dovedi în mod credibil, că întârzierea așternerei fasiunei a fost causată de un impediment neînconjurabil.

Fasiunile despre starea pasivă intrate după 15 Februarie 1902 nu se vor lua în considerare sub nicio împrejurare.

Brașov, în 20 Decem. 1901.

(362,2—3.) Perceptoratul orășenesc.

PUBLICAȚIUNE.

Munții: Moșa, Grohotișul și Vornicul, proprietățile Excelenței Sale *George Gr. Cantacuzino* dia *Județul Prahova*, România, se arendăză de pășune cu începerea dela 23 Aprilie 1902 st. v.

Auătorii pentru acești munți se vor adresa, *V. Lechian* prin *Gara Băicoi*, poșta Filipești, Magureni-Părăsa. (360,1—1)

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.”

Prețul abonamentului este:

<p>Pentru Austro-Ungaria:</p> <p>Pe trei luni . . . 6 cor.</p> <p>Pe șese luni . . . 12 „</p> <p>Pe un an 24 „</p>	<p> </p>	<p>Pentru România și străinătate:</p> <p>Pe trei luni . . . 10 fr.</p> <p>Pe șese luni . . . 20 „</p> <p>Pe un an 40 „</p>
---	-----------	---

O G A O

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

<p>Pentru Austro-Ungaria:</p> <p>Pe an 4 cor.</p> <p>Pe șese luni . . . 2 „</p> <p>Pe trei luni . . . 1 „</p>	<p> </p>	<p>Pentru România și străinătate:</p> <p>Pe an 8 fr.</p> <p>Pe șese luni . . . 4 „</p> <p>Pe trei luni . . . 2 „</p>
--	-----------	---

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin
— mandate postale. —

Domnii cari se vor abona din nou, să binevoască a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.”